

і психодіагностичний методи. Клінічне значення мають ураження одного чи кількох з оцінюваних когнітивних доменів (пам'ять, увага, швидкість реакції, виконавчі функції, а також функція регулювання та керування), наявність деменції та додементних (помірних, легких) когнітивних порушень.

Діагностичні критерії ШД у когнітивно-поведінковому кластері:

1) зниження здатності концентрувати та утримувати увагу на завданнях або помітна нерішучість;

2) переконання у власній нікчемності, надмірній чи необґрунтованій провині, які можуть бути явно помилковими;

3) безнадійність щодо майбутнього;

4) періодичні думки про смерть (не тільки страх смерті), періодичні суїциdalні думки (із наявністю конкретних планів або без них) або дані про спробу суїциду.

Критерії виключення ШД:

- симптоми є ознакою іншого захворювання (наприклад, пухлини мозку);

- симптоми не є наслідком впливу психоактивних речовин або інших лікарських засобів (наприклад, бензодіазепінів) на центральну нервову систему (ЦНС), зокрема синдром відміни (наприклад, синдром відміни стимуляторів);

- симптоми, які не можна пояснити переважанням важкої втрати.

Доповідачка привернула увагу до психосоціального лікування ШД, яке охоплює: підтримувальну психотерапію; когнітивно-поведінкову терапію; психонавчання; когнітивне виправлення/когнітивне поліпшення; набуття соціальних навичок; заходи з інтеграції (проживання під наглядом, підтримувальна зайнятість тощо). Загальні стратегії розв'язання проблем із прихильністю полягають у тому, щоб:

- забезпечити здорові взаємини між пацієнтом і лікарем;

- надати усну та письмову інформацію про захворювання та лікування, дотримуючись рекомендацій, що ґрунтуються на фактичних даних;

- призначити режим лікування, переважно монотерапію;

- планувати подальше амбулаторне спостереження під час стаціонарного лікування;

- регулярно обговорювати співвідношення ризик/користь лікування;

- виявляти чинники ризику недотримання режиму лікування;

- регулярно оцінювати комплаенс;

- якнайшвидше усувати побічні ефекти.

К.А. Косенко детально розглянула підходи до медикаментозної терапії. Широке застосування при лікуванні ПШД перших антипсихотичних препаратів (АПП), що розпочалося з 1950 р., дало змогу значно знизити гостроту і виразність продуктивної симптоматики шизофренії, передусім такої проблематичної для функціонування в суспільстві та безпеки, як агресивність та психомоторне будження. Хоча проблема поліпшення довгострокових функціональних результатів при ПШД, зокрема зниження рівня інвалідизації серед пацієнтів, не була розв'язана за допомогою призначення АПП (Priebe, 2007; Harvey et al., 2012).

Поряд з АПП хворі на ПШД можуть отримувати антидепресанти (АД) для активного лікування депресії (Hawton et al., 2005). АД поліпшують когнітивні функції, а представники цієї фармакологічної групи нового покоління можуть мати ефективний вплив на соціальні/афективні пізнання.

Доповідачка звернула увагу слухачів на підтверджені клінічні особливості вортіоксетину (**Брінтеллікс**), для якого характерні:

- прямий прокогнітивний ефект (передбачається концепція «когнітивної ремісії»);

- мінімальний вплив на сексуальну функцію;

- відсутність порушень сну;

- відсутність значущого впливу на масу тіла за тривалого використання;

- мінімальна виразність синдрому відміні.

Гіпотезу про вплив вортіоксетину на широкий спектр симптомів депресивного розладу перевіряли М.Е. Thase et al. (2016). Встановлено, що терапія вказаним препаратом значно зменшує всі ознаки депресії порівняно з прийманням плацебо, відповідно до показників за шкалою Монтгомері–Асберга для оцінювання депресії (MADRS). Виявлено достовірні відмінності (порівняно з плацебо)

в оцінках за всіма окремими розділами MADRS відповідно до результатів метааналізу даних 11 короткострокових (6-8 тижнів) контролюваних досліджень. При застосуванні вортіоксетину (порівняно з венлафаксином) продемонстровано кращі показники успіху лікування за великого депресивного розладу: протягом 8 тижнів майже 1 із 3 пацієнтів (28,9%) був успішно пролікований проти 1 із 5 (19,9%) серед тих, хто отримував лікування венлафаксином. Застосування вортіоксетину суттєво поліпшує когнітивні функції порівняно з плацебо за депресивного розладу. Так, за результатами метааналізу, приймання АД інших класів (інгібітори зворотного захоплення серотоніну та норадреналіну/серотоніну, інгібітори моноаміноксидази, трициклічні антидепресанти) мали негативний вплив на аспекти когнітивних функцій (Baune et al., 2018).

Аналіз повсякденної активності свідчить про клінічне поліпшення функціонування у хворих із депресивним розладом під час

застосування вортіоксетину. У реальних умовах також виявлено зменшення тяжкості депресії за опитувальником щодо стану здоров'я пацієнта (PHQ-9), когнітивних функцій – відповідно до опитувальника щодо сприйняття дефіциту (PDQ-5) та результатів DSST, а також якості життя, пов'язаної зі здоров'ям (HRQOL), яка була оцінена за допомогою опитувальника EQ-5D-5L. Дані повсякденної клінічної практики підтверджують поліпшення показників, встановлені у РКД ефективності вортіоксетину (Mattingly et al., 2021).

Відомо, що вортіоксетин загалом пацієнти переносять добре: на відміну від інших АД, його застосування могло супроводжуватися розвитком виключно транзиторної нудоти три-валістю 1-2 дні; натомість інші АД спричиняли діарею або закреп, сухість у роті, головний біль, запаморочення, втому, астенію, анорексію або збільшення маси тіла (Kennedy et al., 2016).

Підсумовуючи сказане, пані К.А. Косенко наголосила, що ШД – важливий та доволі

частий клінічний феномен, що вирізняється суперечливою складністю нозологічної та етіопатогенетичної каталогізації. Зазвичай пацієнти із ШД демонструють менше афективних, втім, більше когнітивних симптомів.

ШД – найчастіший психічний розлад, який передує самогубству. Пацієнти з шизофренією можуть отримувати антидепресанти для активного лікування депресії.

Брінтеллікс (вортіоксетин) – ефективний антидепресант, який сприяє зменшенню залишкових негативних ознак депресії та вважається перспективним для редукції позитивних і когнітивних симптомів. Вортіоксетин може бути антидепресантом вибору в комплексній терапії депресії при шизофренії внаслідок унікального механізму дії, переваг щодо відновлення когнітивних функцій за депресії та сприятливого профілю безпеки.

Підготувала **Маргарита Марчук**

3V

**Брінтеллікс – твій
план подолання
депресії**

Брінтеллікс

поліпшує настрій, концентрацію і вмотивованість, допомагає справлятися з викликами повсякденного життя¹⁻³

Коротка інформація про лікарський засіб*
Торгова назва: Брінтеллікс. Реєстраційне посвідчення № UA/14150/01/01, № UA/14150/01/02 (Наказ МОЗ України 06.03.2020 № 630), термін дії необмежений з 06.03.2020. Діюча речовина: вортіоксетин. Вкрита плівковою оболонкою таблетка містить 5 мг або 10 мг вортіоксетину. Антидепресант. Код ATC X06A X26. Механізм дії вортіоксетину: яка є поєднанням двох фармакологічних механізмів: прямої модуляції активності рецепторів та нігбітування транспортера серотоніну. Вортіоксетин агоністом 5-HT2 receptorів, агоністом 5-HT1 receptorів та інгібітором 5-HT3 транспортера, викликає модуляцію нейротрансмісії в декількох системах, в тому числі серотоніну, норадреналіну, дофаміну, гістаміну, ацетилхоліну, ГАМК та глутамату. У порядку спілому плацебо-контрольованому 8-тижневому з фіксованим дозою досліджені у літніх пацієнтів з депресією (≥65 років) вортіоксетин в дозі 5 мг/добу перевершував плацебо при оцінці загального база за шкалами MADRS і HAM-D24. Антидепресантна ефективність була продемонстрована у хворих з тяжкою депресією (≥30 балів MADRS) і у депресивних пацієнтів з високим рівнем тривожних симптомів (≥20 балів HAM-A). Ефективність вортіоксетину в дозах 10 або 20 мг/добу була також показана в 12-тижневому подвійно-сліному спільному з ізміненими дозами порівняльному дослідженні з агомелатином в дозах 25 або 50 мг/добу у пацієнтів з ПДР. Вортіоксетин продемонстрував статистично значущу перевагу над агомелатином за загальним балом шкали MADRS і за кількістю пацієнтів, які відповіли на терапію та дослігли підвищення з його мульти modalnoю активністю, яка є поєднанням з агомелатином та інгібітором 5-HT2 receptorів. Показання: Лікування великого депресивного розладу у дорослих. Протипоказання: Лідацина чутливість до діючої речовини або будь-якої складової препарату, однакоже застосування з неспевкінними інгібіторами МАО-А. Застосування внутрішньо, початачкою та підтримуюча доза становить 10 мг 1 раз на добу для дорослих віком до 65 років. Залежно від індивідуальної чутливості пацієнта дозу можна збільшити максимально до 20 мг на добу або зменшити до 5 мг на добу. Після усунення симптомів депресії рекомендується продовжувати лікування принайміні 6 місяців для змінення антидепресивного ефекту. Лікування Брінтеллікс може діяти на різкі симптоми депресії, які можуть зникнути після зупинки терапії. Судоми з потенційним ризиком при застосуванні антидепресантів. Лікування вортіоксетином слід розпочинати з обережністю у пацієнтів, які мають судоми в знанні, чи відповідають на терапію з нестабільною епіліпсією. Слід уважно контролювати прямі симптоми серотонінового синдрому або нейролептичного зловживання. Протипоказання: Лідацина чутливість до будь-якого антидепресанту серотонінергічної дії, синдром, головний біль, кровоточі, нафак, крапив'янка, виски. Улаковка: 14 таблеток у блістері, 2 блістери у картонній коробці. Категорія відпуску: За рецептром. Виробник: Х.Лундбек А/С, Оттілайв 9, 2500 Вапі, Данія. Дата останнього перегляду: 31.05.2022.

*додаткова інформація про препарат див. в інструкції для медичного застосування лікарського засобу.

1. Florea I, Loft H. Brain Behav. Volume 7(3); 2017 Mar.
2. Mahableshwarkar A. R. et al. Neuropsychopharmacol 2015; 40(8): 2025–2037.
3. Brintellix Summary of Product Characteristics, 2022.

Лундбек Експорт А/С
площа Спортивна, 1а, Київ 01601
тел. 044-490-29-10
e-mail: ENA@lundbeck.com
brintellix.com.ua

Брінтеллікс
вортіоксетин
Подбайте про щось **більше,**
ніж лише про настрій